

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisli se ne vračajo. — Račun pri pošt. hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XV.

V Ljubljani, v torek, dne 8. novembra 1932.

Štev. 129.

Več gospodarske politike!

Splošno je bilo zadoščenje vseh slovenskih gospodarskih slojev, ko je bil imenovan za trgovskega ministra Ivan Mohorič. Kajti gospodarski sloji so videli v tem imenovanju nekakšno obljubo, da se bodo odslej zahteve gospodarskih krogov bolj upoštevale, ko pa bo član osrednje vlade tudi človek iz njihovih vrst, ki ima že vsled tega vse njih zaupanje. In v težkih časih gospodarske depresije je ta obljuba kar poživila gospodarske kroge in dvignila med njimi optimizem, da so bile kar pozabljene vse vsakdanje skrbi in težave. Zato pa je tudi naravno, da brez izjeme vsi gospodarski sloji Slovenije obžalujejo, da ni bilo mogoče, da bi ostal njihov človek še nadalje v osrednji vladi.

Saj vemo, da bo tudi druga Srškičeva vlada prav tako vestno reševala gospodarska vprašanja, kakor je to delala prva Srškičeva vlada, vemo prav tako, da bosta zlasti oba slovenska ministra dr. Kramer in Pucelj z isto vnemo podpirala vse težnje slovenskih gospodarskih slojev, kakor sta jih v prvi Srškičevi vladi. Prav tako pa tudi vemo, da nam osebnost novega trgovskega ministra jamči za nadaljevanje trgovinske politike v pravcu, kakor jo je vodil njegov predhodnik. Skratka: vemo, da ni objektivnih vzrokov le za najmanjše vznemirjenje vsled spremembe v vodstvu ministrstva za trgovino in industrijo.

Toda kljub temu bi bili vendarle bolj zadovoljni, če do te spremembe ne bi prišlo. Je to nad vse naravno in razumljivo. Kajti minister Mohorič je bil tako čisto človek naših gospodarskih krogov, da je bil del njih. In zato bi se vedno odločili, če bi bili postavljeni pred izbiro, za njega, pa naj bi bili drugi še tako sposobni in še tako dostopni za težnje slovenskega gospodarstva. Stvar je pač v tem. Vsak človek slovenskega gospodarstva je vedel, da so vse njegove težave prejšnjemu trgovinskemu ministru že znane in zato je tem lažje upal, da bodo njegove zahteve tudi uslišane in uresničene. Drugi imajo morda prav tisto srce za težave slovenskih gospodarskih krogov, a imajo pri tem še druge skrbi, ki so jim morda še bližje. Minister Mohorič pa teh drugih skrbi ni imel in je bil ves posvečen samo delu za naše gospodarstvo. In to je bil vzrok, da so gospodarski sloji prav z enako enodušnostjo obžalovali njegov odstop, kakor so svoječasno pozdravljali njegov vstop v vlado. In to moramo konstatirati le zato, da izrečemo bivšemu trgovinskemu ministru svoje priznanje za njegovo delo in da mu s povdar- kom izrečemo tudi svojo zaupnico.

Nova Srškičeva vlada je v glavnem ista ko njegova prva in zato bo ostala tudi njena politika ista. Zaradi tega smo tudi prepričani, da bo prav tako podpirala težnje slovenskih gospodarskih slojev kakor prejšnja. Vseeno pa smatramo za potrebno, da naglašamo še posebej važnost gospodarskih vprašanj, ki bi morala zlasti v sedanjih krizi biti na prvem mestu. To pa naglašamo tudi vsled tega, ker mislimo, da je tudi v interesu vlade same, da čim bolj povdari svojo skrb za gospodarska vprašanja, osobito sedaj, ko je izgubila iz svoje srede enega od priznanih gospodarskih strokovnjakov.

Niso manjše važnosti gospodarska vprašanja od političnih, temveč nasprotno pripada gospodarstvu prednost. In to naj vlada povdari s svojim delom in gospodarski krogi bodo z istim zaupanjem sledili njenemu delu ko doslej. Zato pa naj bodo naše besede tudi prav razumljene, da izrekamo le zaupnico svojem človeku in da želimo samo to, da bi skrb za naše gospodarstvo prav tako odločilno vplivala na delo vlade, kakor je vplivala, ko je bil član vlade Ivan Mohorič.

Kdor ne podpira svojega glasila, zaničuje samega sebe in škodi skupnim interesom trgovstva.

Še ni konec krošnjarstva

Če kje, potem bi moralo slovensko trgovstvo doseči že davno popoln uspeh v svojem boju proti krošnjarstvu. Kajti to krošnjarstvo ne škoduje samo trgovcem, temveč prav tako tudi konzumentom. Pa tudi za državo pomeni krošnjarstvo deficit na celi črti.

Konzumentu škoduje, ker je krošnjarstvo naravnost najboljše sredstvo, da se obesi kupcu tudi najslabše blago na vrat. Če ni drugače prilike, potem je to gotovo mogoče zvečer ob slabi luči in ko je tudi že alkohol vzel kupcu sposobnost, da bi dobro prečnil vrednost blaga. Pa ne samo s tem oškoduje krošnjarstvo konzumenta, ker mu daje slabo blago, temveč tudi zato, ker plača kupec blago predrago. Naravnost neverjetno je, po kakšni ceni ponudi krošnjar blago in po kakšni ga proda. Če je ponudil blago za 100 Din, ga redno proda tudi za 50 in manj, če je kupec dovolj barantal. Ta razlika je včasih tako velika, da kupec kar ostrmi in da kar verjame, da je kupil po ceni. Mnogi kupijo blago baš zato, ker jih je njih uspeh pri barantanju premotil. Ne pomislijo pa, da nikdar ne vedo, če so res dovolj barantali in če niso vendarle preveč plačali. Ne ene teh nevarnosti ne bi imeli, če bi kupili blago pri trgovcu, ki ima cene označene in ki že zaradi slovesa svoje trgovine skrbi, da ima dobro blago. Pa kaj pomaga, ko pa je menda v resnici usoda nekaterih ljudi, da so slepi in gluhi celo takrat, kadar gre za njih denar.

Pred kratkim smo praznovali praznik štednje in vsi vemo, da je eden glavnih pogojev za izhod iz krize, če prično ljudje varčevati, da bodo njih prihranki oživeli gospodarstvo. Največji nasprotnik varčevanja pa je krošnjarstvo, kajti ono zapeljuje ljudi k nepotrebnim nakupom. Samo pogledajte ono čudno skrinjo, v kateri nosi krošnjar svoje blago. Ali ni večina predmetov v njej sam luksuz, čeprav cen luksuz, same nepotrebne stvari in za te daje ljudstvo svoj težko zaslužen denar. Na sejmu, ko dobi kmet denar za živino, na žeganjih, ko je vse bolj veselo in ob drugih takšnih podobnih prilikah, cvete žito v klasje za krošnjarja. Že zaradi štednje bi se moralo prepovedati krošnjarjenje.

Ugotovljeno pa je tudi, da krošnjari prodajajo tudi blago, ki je zdravju naravnost škodljivo. Razna kozmetična sredstva, razna zdravila se prodajajo brez prave kontrole! To se pravi vendar nesrečo naravnost izzivati!

Kdo sploh ve, kaj vse še prodajajo krošnjari, saj bi bilo naravnost čudno, če se ne bi krošnjarstva poslužila tudi komunistična propaganda. Velik del krošnjarjev je itak nepismen, ki sploh ne ve, kakšne spise razširja. Pa tudi vsaka druga propaganda se lahko posluži krošnjarstva in zavede ljudi v nesrečo. Če ne bi bilo nobenega drugega vzroka, bi že samo vsled tega morala državna oblast krošnjarstvo zatreti.

V vsakem oziru škodljivo, to je edina pravilna ocena krošnjarstva. A kljub temu te nadloge še vedno ni konec! Nekateri pravijo in se izgovarjajo, da je treba pasivnim krajem pomagati s krošnjarstvom, ker je to edina možnost, da se ti kraji prehranijo. Ampak ta argument je čisto jalov. S krošnjarstvom sploh ni mogoče prehraniti nobene pokrajine in vsaj toliko bi bili lahko zagovorniki krošnjarstva pametni, kakor so bili ljudje pametni za časa Marije Terezije, ko so sicer tudi hoteli pomagati pasivnim krajem s krošnjarstvom, toda na ta način, da so v tistih krajih ustanovili in širili domačo hišno obrt in se je potem krošnjarilo samo z izdelki te obrti. Ali ni naravnost žalostno gledati razne orjaške postave iz pasivnih krajev, ki bi mogli vršiti tudi najtežja dela, pa zapravljajo čas s prenašanjem slabega blaga po svetu! Proti takšnim

krošnjarjem, kakor so izdelovalci suhe robe in drugega domačega blaga nima nihče nič, tem več pa proti krošnjarjem, ki ne delajo drugo, ko da jemljejo Bogu čas, ljudem pa denar, kakor pravi ljudski pregovor.

Leta in leta se že z najtehtnejšimi razlogi bori slovensko trgovstvo proti krošnjarstvu, a pravega uspeha ni doseglo, pa čeprav more reči, da vodi ta boj tudi v interesu konzumentov in države. Doseglo je sicer nekaj odlokov lokalnih oblasti in nekatere so tudi s hvalevredno odločnostjo nastopile proti krošnjarstvu, toda krošnjarstvo cvete kljub temu še vedno.

In vendar je krošnjarstvo tudi po zakonu prepovedano, odnosno omejeno. Tako je za celo vrsto predmetov krošnjarenje sploh prepovedano in po zakonu bi se vrhu tega smelo krošnjariti samo blago domačega izvora. Nadalje je krošnjarstvo v nekaterih krajih sploh prepovedano, tako n. pr. za Ljubljano, Maribor, v naših zdraviliških krajih itd. Tudi za gotove dneve je krošnjarstvo prepovedano in omejeno poleg tega na

gotove ure v dnevu. Ampak kje je tisti krošnjar, ki bi se za vse to brigal! In tako dolgo se ne bo noben krošnjar za vse te prepovedi brfgal, dokler ga oblast s kaznimi ne prisili, da se bo tudi krošnjar ravnal po zakonu. Ni samo zakon za trgovca, niso davki samo privilegij trgovcev, temveč zakon in davki so za vse in vsi se morajo po zakonu ravnati in plačevati davke.

Tako se glasi zahteva pravice in v imenu te pravice zahtevajo trgovci in obrtniki, da se krošnjarstvo napravi že enkrat konec, da se prično izpolnjevati odloki oblasti in naredba ministrstva. Z zadoščenjem moramo priznati, da se je to ponekod tudi zgodilo, a v mnogih krajih vlada še vedno glede krošnjarstva popustljivost, ki je nepojmljiva. Kakor velja zakon za vse enako, tako velja tudi za vsako pokrajino in to naj upoštevajo oni, ki se kljub odredbam višjih oblasti še niso zganili, da bi uveljavili zahteve zakona tudi glede krošnjarstva.

Vse trgovce in trgovska združenja pa kličemo k samopomoči, da tudi sami prijavijo vse nepravilnosti in povzročijo njih kaznovanje. Ni šlo zlepa, bo pa šlo zgrda, ampak šlo bo!

Sklepi Centralnega odbora jugoslovanske lesne industrije

Ono 4. novembra je imel Osrednji odbor jugoslovanske lesne industrije v Zagrebu svojo prvo sejo. Sejo je otvoril predsednik zagrebške zveze Albert Deutsch, ki je po pozdravu prisotnih povdaril, da se vrši prva seja osrednjega odbora v času, ko preživlja lesna industrija najtežjo krizo. Izvoz lesa postaja vsak dan težji in neprestano nastajajo nove težkoče. Vse sile je zato treba napeti, da se zaščiti lesna industrija in omogoči njen napredek.

Centralni odbor je prešel nato na dnevni red in najprej razpravljal o organizacijskih vprašanjih. Sklenjeno je bilo, da sestoji Centralni odbor iz zastopnikov lesnih strokovnih organizacij iz Zagreba, Ljubljane, Beograda, Sarajeva in Sušaka ter zastopnikov državnih gozdov, Jugoslovanskega gozdarskega združenja in Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine. Poseben pododbor bo izdelal pravilnik Centralnega odbora ter ga poslal vsem včlanjenim organizacijam v odobrenje.

O delovanju stalnega odbora šestih držav, ki je bil ustanovljen dne 8. septembra 1932 na Dunaju, je poročal njegov član inž. Milan Lenarčič. Njegovo izbrano poročilo je bilo soglasno odobreno in nato potrjena kot stalna delegata v tem odboru inž. Milan Lenarčič in inž. dr. Milan Ulmansky. Vodstvo poslov Centralnega odbora jugoslovanske lesne industrije pa je bilo poverjeno Savezu industrijalev in trgovcev gozdnih proizvodov v Zagrebu.

Po stvarni in temeljiti debati je nato seja soglasno odobrila te resolucije:

Centralni odbor Jugoslovanske lesne gospodarstva je na svojem prvem sestanku v Zagrebu dne 4. novembra najprej konstatiral da je nastal najresnejši položaj za naš lesni izvoz in da je to stanje že več ko kritično.

Ugotovilo se je, da je vsled devizne politike naše in sosednih držav naš izvoz, na najbolj važne trge (Italija, Grška) zelo otežkočen ali onemogočen (Madjarska), a tudi na ostalih trgih nad vse ogrožen.

Smer, v katero je šla večinoma prisiljena naša trgovinska politika, je privedla našo lesno industrijo v podrejen položaj napram njenim glavnim konkurentom in je najbolj občutljivo zadela tudi vse gospodarstvo naše države.

Centralni odbor vsled tega najodločneje zahteva od kr. vlade, da skuša brezpogojno skleniti takšne sporazume z najvažnejšimi uvoznimi državami, a pred vsem z Italijo, da bi bila izvoz in plačilo naših terjatev popolnoma prosta.

Centralni odbor prosi, da se čim prej ukinejo vse zapreke (kliring, boni, itd.), ki trgajo direktne zveze med našimi izvozniki in njihovimi kupci.

Z ozirom na to, da interesenti v Franciji niso zadovoljni s sporazumom z dne 29. septembra t. l. glede plačevanja njih terjatev v Jugoslaviji, predlaga Centralni odbor, da se plačilo zapadlih francoskih terjatev takoj uredi na ta način, da se za našo državo določi poseben kontingent za uvoz stavbnega lesa, s katerim bi se plačale te terjatve.

Centralni odbor je prepričan, da sta z ozirom na velika naravna bogastva naše države in vsled njenega ugodnega zemljepisnega položaja edino svobodna trgovina in svoboden plačilni promet sposobna samo, da zaščiti izvozne interese naše države, temveč tudi popolnoma zadostna, da trajno obvarujeta nacionalno valuto.

Centralni odbor je mnenja, da je povišanje železniških postranskih pristojbin, ki je bilo v zadnjem času izvedeno na neupravičen način, obremenilo lesno industrijo in lesni izvoz in s tem znova ogrozilo njeno konkurenčno sposobnost na svetovnem trgu. Dočim so druge železnice s ponovnim znižanjem železniških prevoznih stroškov olajšale bremena, ki padejo na izvoz lesa, spravljajo naše železnice s ponovnim povišanjem lesni izvoz v najtežji položaj. Centralni odbor prosi zato kr. vlado, da takoj razveljavi ta povišanja.

Narodna banka pa se naproša, da podpre s primernimi krediti male žage pri njih prizadevanju, da z ustanovitvijo združenih organizacij morejo izvažati les.

Opozorilo uvoznikom italijanskega blaga

Naš finančni minister je izdal to naredbo:

Vsi jugoslovanski uvozniki italijanskega blaga so dolžni predložiti ob priliki carinjenja blaga carinarnici pismeno izjavo, s katero se obvezujejo, da bodo poravnali svoj dolg po originalni fakturi, ki jo je priložiti deklaraciji, potem kliringa, ki se vrši za plačilni promet z Italijo in sicer pod grožnjo denarne kazni po zakonu o kazenskih sankcijah. Oddelek za državno računovodstvo je že predpisal besedilo pismene izjave v smislu navedene naredbe finančnega ministra.

Nova Srškićeva vlada

Po celodnevni pogajanji dr. Srškića s političnimi voditelji, je bila situacija razčiščena in dr. Srškić je predložil Nj. Vel. kralju listo svoje nove vlade, ki jo je kralj odobril. Nova Srškićeva vlada, ki je že prisegla, je sestavljena tako-le:

predsednik ministrskega sveta: dr. Milan Srškić;

minister brez portfelja in stalni namestnik predsednika ministrskega sveta: doktor Albert Kramer;

socialna politika in narodno zdravje: Ivan Pucelj, minister n. r. in narodni poslanec;

minister brez portfelja: dr. Hamdija Karamehmedović, minister n. r. in senator; minister brez portfelja: dr. Dragutin Kojić, minister n. r. in narodni poslanec; trgovina: dr. Ilija Šumenković, minister n. r. in narodni poslanec;

pravosodje: Božidar Maksimović, minister n. r. in narodni poslanec;

promet: inž. Lazar Radivojević, minister n. r. in narodni poslanec;

kmetijstvo: Juraj Demetrović, minister n. r. in narodni poslanec;

vojska in mornarica: armijski general Dragomir Stojanović, minister n. r.;

finance: dr. Milorad Djordjević, minister n. r.;

šume in rude: župnik Pavao Matić, narodni poslanec in bivši minister;

zgradbe: dr. Stjepan Srkulj, min. n. r.;

zunanje: Bogoljub Jevtić, minister n. r.;

notranje: Žika Lazić, minister n. r.;

prosveto: dr. Radenko Stanković, senator;

telesna vzgoja: dr. Lavoslav Hanžek, narodni poslanec.

Od dosedanjih ministrov v novi vladi niso več: trgovinski minister Ivan Mohorič, minister za šume in rude Viktor Pogacnik in minister za telesno vzgojo doktor Dragan Kraljević, ki jih je odlikoval Nj. Vel. kralj z redom Jugoslovanske kraljevine I. stopnje.

Zasedanje zelene internacionale

Te dni zboruje v Pragi Mednarodni agrarni biro, v katerem so združene skoraj vse večje evropske kmetijske stranke. V nekaterih državah, ko v Češkoslovaški, imajo te stranke skoraj odločilen vpliv na gospodarsko politiko svoje države in že vsled tega je zasedanje agrarnega biroja za razvoj mednarodne gospodarske politike velike važnosti. Še večji pomen pa gre praški zeleni internacionali, ker skuša ustvariti ne samo nov političen in gospodarski program, temveč tudi nov svetovni nazor. Stališče Mednarodnega agrarnega biroja v Pragi in njegovih voditeljev je namreč glede kolektivizma, kapitalizma in individualističnega gospodarstva čisto svojevrstno, kar se je tudi jasno videlo iz govora ministra dr. Hodže, ki je otvoril zborovanje.

V svojem govoru je razvijal te misli: Nikakor ni mogoče dvomiti, da je postala kmetijska demokracija že v prvem desetletju po vojni v novi srednji Evropi ena odločujočih komponent v javnem življenju narodov. Ta komponenta je tako važna, da bi njeno nazadovanje imelo težke posledice za gospodarstvo, ko tudi za javno in politično moralo. Liberalni kapitalizem je prišel po 150-letnem trajanju v težko krizo. Vseeno pa ne verujemo v propast kapitalizma, nedvomno pa je, da bo moral opustiti svoje dosedanje metode: to je nekontrolirano prosto konkurenco in špekulacijo. Kapital se mora postaviti v službo produkcije in ne sme te ogroziti ne s špekulativno nadprodukcijo in ne s prevelikim tveganjem v denarskih kupcijah. Čas neomejenega individualizma se bliža svoemu koncu in pričinja se sistem reglamentacije.

Novi sistem se more uveljaviti na ta način, da skuša kontrolirati in upravljati gospodarstvo. Že sedaj je jasno, da bo država v vedno večji meri posegala s svojimi intervencijami v gospodarstvo. Samo s temi metodami pa ne bi bilo mogoče doseči v resnici velikih uspehov. Ko je pred 150 leti prevzel kapitalizem z industrijsko revolucijo svoje naloge v industriji in civilizaciji, se je mogel nasloniti na novo socialno podlago. Ta podlaga je bila buržoazija in urbanizem. Socialna podlaga za bodočo civilizacijo morata biti kmetovalec in naturalizem.

Agrarno demokratičen pojam svobode se razlikuje prav tako od socialističnega, ko od kapitalističnega. Kapitalizem hoče čisto prosto in nebrzdano konkurenco brez vsake socialne ali državne kontrole. Socializem v svojem ortodoksnem vrhuncu pa razume pod svobodo neomejeno in od nikogar ovirano nadvlado svojega razreda. Kmetovalec pa se ne odreka individualizmu, temveč sam od sebe omeji svojo svobodo v meje, ki ne jemlje svobode drugim.

Ne da bi se strinjali z vsemi temi izvajanjimi voditelja zelene internacionale, jih vendar navajamo, ker bodo tudi ta mnenja uplivala na nadaljnji razvoj evropskega mišljenja, ki bi moglo s svežim vplivom ljudi od zemlje le pridobiti in s tem lažje premagati duhovno krizo, ki tlači vse prebivalstvo Evrope.

Vzroki svetovne krize

Zanimivo je bilo tudi poročilo generalnega tajnika dr. Mečiřa. Med drugim je dejal, da je glavni vzrok svetovne krize v

paden cen za kmetijske pridelke. Ta padec je tako velik, da imajo n. pr. svinje na Češkoslovaškem za 15 do 20 odstotkov nižjo ceno ko leta 1930 in da tako nizke cene še niso imele, odkar obstoji Češkoslovaška. Drug velik vzrok je v nerazmerju cen med kmetijskimi pridelki in industrijskimi izdelki. Vse to je povzročilo silno zadolžitev kmeta. Samo v zadnjih treh letih je se povečal dolg češkoslovaškega kmetovalca za 10 milijard Kč in je tako dosegel ogromno vsoto 35 milijard. Velik del tega dolga je bil storjen za nakup poljedelskih strojev, ker primanjkuje na deželi delovnih sil in jih je bilo treba nadomestiti s stroji.

Nato je prešel dr. Mečiř na trgovinsko politiko in dejal, da bi pomenile splošne preference brez dvoma izhod iz sedanje krize. Ni pa upati, da bi do splošnih preferenc prišlo, ker je še mnogo držav, ki vsled svoje trgovine s čezmorskimi deželami ne morejo pristopiti k splošnemu evropskemu preferenčnemu sistemu. Zato ni računati na to, da bi se konjunktura v doglednem času povrnila. To tem manj, ker razsaja nadprodukcija tako v kmetijstvu ko v industriji. Še vedno obstoji ona bolezen, ki jo je imenoval Caillaux kot »omniprodukcija«. Računati je s tem, da mnoge industrije, zlasti one, ki delajo z izvozom, ne bodo mogle svojih obratov obnoviti v starem obsegu.

Nemške volitve

Udeležba pri nedeljskih volitvah je padla za približno poldrug milijon glasov. Napredovali so komunisti (od 89 na 100 mandatov) in Hugenbergovi nemški nacionalci (od 40 na 51 mandatov), nemška ljudska stranka (od 7 na 11 mandatov) ter nekatere manjše stranke. Nazadovani pa so Hitlerjevi narodni socialci (od 250 na 195 mandatov), socialni demokrati (od 133 na 121), centrum (od 75 na 70) in bavarska ljudska stranka (od 22 na 18 mandatov). Prejšnji parlament je štel 608 poslancev, novi pa jih bo imel vsled manjše volilne udeležbe le 582. Preje so imeli narodni socialisti skupno s centrom in bavarsko ljudsko stranko večino, sedaj je nimajo več. O večini v parlamentu odločajo nemški nacionalci, ki so čisto na strani Papena. Novi parlament je torej tudi dela nezmožen in zato se govori o Papenovem volivnem uspehu.

NESOLIDNI IZVOZNIKI ŠKODUJEJO IZVOZU

Državna zveza nemških veletržcev za živila je poslala našemu generalnemu konzulatu v Berlinu pismo, v katerem se pritožujejo, da so bile v šlezijo poslane tako slabe slive, da so bile absolutno neuporabne. V pismu se pravi nadalje, da se je zveza trudila, da pridobi nemški trg za jugoslovanske pridelke; tako slabotno blago pa mora onemogočiti vsako njeno prizadevanje, da dvigne trgovinski promet med Nemčijo in Jugoslavijo. Naš berlinski gen. konzulat je to pismo objavil, obenem pa tudi storil potrebne korake pri vladi, da nastopi proti takšnim nesolidnim izvoznikom, vsled katerih trpi tudi vsa naša solidna trgovina.

Sklepi seje delegatov borz

Delegacija borz kraljevine Jugoslavije, katere predsedniške posle vodi letos ljubljanska borza, je imela v dneh 4. in 5. novembra sejo v Zagrebu. Seji je predsedoval prvi podpredsednik zagrebške borze Samuel Aleksander. Od ljubljanske borze sta se udeležila seje član uprave Ferdo Nicklsbacher in gen. tajnik dr. Dobrila.

Seja je razpravljala o vseh točkah dnevnega reda ter med drugim tudi določila glavne tipe moke za leto 1932/33. Soglasno so bili nato sprejeti ti sklepi:

1. Treba izdelati spomenico in jo izročiti pristojnim ministrstvom, da se z zakonom dovoli prost izvoz pšenice.

2. Odpraviti je ministrsko naredbo z dne 31. maja 1932 zakona o prometu s pšenico.

3. Da se označba prometnega davka in posebno notiranje profilika v uradnih tečajnicah posameznih borz do nadaljnjega ne izvede.

4. Glede deviznega prometa je delegacija sklenila, da se napravijo pri merodajnih faktorjih potrebni koraki za olajšanje deviznega prometa v okvirju deviznega pravilnika in da se onemogoči nelegalna trgovina z devizami izven borz.

Nato so bili sprejeti še nekateri sklepi glede notranjega poslovanja domačih borz.

Priporoča se

GREGORC & Ko. LJUBLJANA

Veletrgovina špecerijskega in kolonijalnega blaga, raznega žganja in spirita

TELEFON: 22-46 Brzjavni: GREGORC

Zahtevajte špecijalne ponudbe!

Ameriške predsedniške volitve

Volivna borba v Ameriki je vedno ostrejša in vedno bolj napeta. Zlasti vsled številnih poizkusnih glasovanj, ki pa so večinoma izpadla ugodno za Roosevelta, ter vedno novih stav, je vse ameriško prebivalstvo pod vtisom te velike volivne borbe. So pa tudi te volitve silno važne in to ne samo za ameriško notranje politično življenje, temveč tudi za vse svetovno gospodarstvo in politiko. Kajti boj med Hooverom in Rooseveltom ne bo odločil samo o prohibicijskem vprašanju, temveč tudi o udeležbi U. S. A. v evropski in svetovni politiki. Roosevelt je kandidat demokratske stranke, torej iste stranke, kateri je tudi Wilson pripadal in zato bo njegova izvolitev na vsak način ugodno vplivala na sodelovanje Amerike pri splošnih svetovnih vprašanjih.

To dokazuje tudi že volilni boj in govori kandidatov ter njih pristaev. Tako je imel v Metropolitan operi velik govor za Roosevelta Owen Young, veliki ameriški finančni strokovnjak, ki je nad vse odlično sodeloval pri reševanju reparacijskega vprašanja. Med drugim je dejal Owen Young v svojem govoru, da ne pomeni oboroževanje tako velike nevarnosti za svetovni mir, kakor pa carine. Prišel bo čas, ko bo treba zaklicati vsemu svetu, da se preneha s postavljanjem carinskih zidov, kar pa bo mogla izvesti samo demokratska stranka.

Roosevelt pa je v nekem svojem govoru dejal, da je njegov demokratski program v svojem jedru nacionalen program. Njegovo geslo je, da so vsi stanovi in vse gospodarske organizacije v medsebojni odvisnosti. Prav tako pa vežejo tudi vse narode skupni interesi v gospodarskih zadevah in zato je treba biti za sodelovanje narodov. Nobenega sodelovanja pa ni mogoče doseči, če se vodi proti kateremu koli narodu carinska vojna. Hooverova politika je spravila Zjedinjene države v kaos, iz katerega se kar ne morejo rešiti. Zato treba kreniti na novo pot in ustvariti tla za sodelovanje narodov.

Po svetu

Rado Murnik, eden najboljših slovenskih humoristov, pisatelj krasnih zgodovinskih romanov in dramatik, je umrl po dolgi bolezni v Ljubljani. V slovenski književnosti si je priboril odlično mesto. Večna slava njegovemu spominu!

Beogradu je umrl dr. Marko Leko, predsednik Rdečega križa in bivši rektor visoke šole v Beogradu. Pridobil si je velikih zaslug na socialnem polju.

Za nemškega poslanika na beograjskem dvoru je imenovan Dufour Feronce, bivši glavni tajnik Lige za društvo narodov.

Obrtniški dan proslave zagrebški obrtniki dne 20. novembra.

Trgovinski minister je ukinil naredbo o obveznem zavarovanju potnikov s strani avtobusnih podjetnikov.

Hranilne vloge pri Poštni hranilnici so v oktobru narasle za 2 milijona in so znašale koncem oktobra 402 milijona Din. Vlog na tekoči račun pa je bilo koncem oktobra v Poštni hranilnici za 892.7 milijonov Din.

Moderno cesto med Zagrebom in Podosedom bodo zgradili. Cesta spada med najbolj frekventirane v državi.

Tajni sestanek med Mussolinijem in nemškim generalom Schleicherjem je bil pretekli teden po informacijah pariškega lista Journal des Debats.

Ottawski sporazum je sprejel angleški parlament s 416 : 86 glasovom in je postal s tem zakon.

Kanadski parlament je s 66 proti 18 glasovom odklonil predlog, da se opusti zlata valuta.

Sovjetska Rusija ima po zadnji statistiki 160.4 milijonov prebivalcev. Še leta 1914. jih je imela le 139.4 milijonov.

Ameriški državni deficit je znašal po poročilu National City Banke dne 22. oktobra 946 milijonov dolarjev, dočim je znašal v istem času lani le 635 milijonov dolarjev.

Novi japonski proračun izkazuje 780 milijonov jenov primanjkljaja.

Avstrijska Narodna banka je ustavila vsako dodeljevanje deviz za trgovino in industrijo in svetovala, naj si preskrbe trgovci in industriji devize s pomočjo sklenjenih kliringov.

Kovanih novcev je v Češkoslovaški v prometu za 1026 milijonov Kč in sicer novcev po deset kron za 492, dvajsetkronskih pa za 534 milijonov Kč.

Generals Motors Co. izkazuje za tretje četrtletje 446 milijonov dolarjev čiste izgube, dočim je znašal v 3. četrtletju 1931 čisti dobiček družbe še 13.33 milijonov dolarjev. V vseh treh letošnjih četrtletjih pa je dosegla družba čisti dobiček 10.55 milijonov dolarjev napram 97.45 milijonom dolarjev v prvih devetih mesecih lani.

82.571 centov jaje je bilo lani uvoženih v Češkoslovaško. Od teh je bilo 80.909 centov iz Poljske in ostanek iz Jugoslavije, Rumunije, Madjarske in Kitajske.

Konkurzov je bilo v oktobru v Nemčiji 459, prisilnih poravnjav pa 262. Lani je bilo v oktobru 480 konkurzov in 360 prisilnih poravnjav.

668 milijonov funtov ali nad 120 milijard dinarjev je izdala po vojni Anglija podpor brezposelnim.

Nameščenci berlinskih prevoznih podjetij so pričeli stavkati, ker so jim bile znižane plače.

Sovjeti so organizirali pohod gladnih na London in prometno stavko v Berlinu. Destruktivna propaganda sovjetov je torej zopet v polnem teku.

V ruhrskem industrijskem ozemlju je bilo zadnji teden zopet na novo nameščenih 10.000 delavcev.

Zasluzek delavstva v Združenih državah Sev. Amerike je po podatkih delavske zveze padel v primeri z letom 1929 za 25 milijard dolarjev.

„BUDDHA“
čajne mešanice so najboljše
TEA IMPORT, LJUBLJANA
Telefon 26-26 Večna pot 15 Telefon 26-26

Produkcija zlata in gospodarska kriza

Boljši izgledi za bodočnost

Zastanek v produkciji zlata v primeri s povečanjem splošnega gospodarskega obsega v letih 1927 do 1929, v času visoke svetovno-gospodarske konjunktore, je povzročil razna pesimistična razmišljanja o prihodnji preskrbi z zlatom. To pa predvsem zato, ker je v zlatem valutnem sistemu vezana množina kredita in obtoka bankovcev, ki jih produkcija potrebuje in zahteva, na povečanje zlatih zalog v centralnih bankah. Vsled tega so pesimisti mislili, da morejo zaradi delnega izčrpanja zlatih rudnikov, računati z absolutnim padcem produkcije. Kitehin, na tem polju strokovnjak, na primer misli, da bo v letih 1930—1940 padla vrednost produkcije od 83.100.000 zlatih funtov na 76.000.000 zl. funtov in sicer v glavnem zaradi nazadovanja produkcije v Transvalu. En del nasprotnikov zlate valute pa je šel celo tako daleč, da zvrta odgovornost za svetovno gospodarsko krizo na pomanjkanje zlata, češ da je to eden izmed najpoglavitejših vzrokov tega pereglega pojava.

Toda kakor kažejo ogromne količine zlata, ki so nakopičene v Zedinjenih državah Severne Amerike in na Francoskem, ni govora o splošni pichlosti zlata, temveč samo o njegovi docela neenakomerni porazdelitvi, katere vzroke pa so popolnoma političnega značaja.

Po neki nemški publikaciji »Wirtschaft und Statistik«, so zlate zaloge koncem avgusta letošnjega leta znašale: (številk so izražene v milijonih unč):

U. S. A	17152,7
Francija	13525,9
Anglija	2856,0
Švica	2141,3
Spanija	1827,9
Nizozemska	1741,2
Belgija	1526,5
Rusija	1512,1
Italija	1270,4
Nemčija	839,6

Ce je res, da pomanjkanje zlata ni vzrok svetovne gospodarske krize, potem je vendar gotovo, da so izšle iz te nespametno pogodne porazdelitve zlata za svetovno gospodarstvo prav težke močnje in povečanje zlate produkcije bi lahko nudilo resnično pomoč za užitje krize. Če motrimo pod tem vidikom vest, ki so jo pred kratkim objavili svetovni listi, da so bila namreč v južnoafriškem obrobem ozemlju odkrita nova zlata polja, potem bo to dejstvo v sedanjem času za svetovno gospodarstvo nad vse važnega pomena.

Zgodovina gospodarstva lpozna mnogo period, ko je močan porast razpoložljivih množin zlata ali zlate produkcije povzročil, da se je zvišal nivo cen in se je gospodarstvo na novo okrepilo: zadnjikrat se je to zgodilo v prvi polovici prejšnjega stoletja in sicer kot posledica produkcije zlata v Kaliforniji in Avstraliji in potem v periodi povišanja cen v letih 1896—1913 po odkritju Transvaala. Produkcija v Južni Afriki je znašala (številk pomenjajo milijone v unčah):

1899	3,6	1925	9,6
1905	4,9	1929	10,4
1910	7,5	1930	10,7
1915	9,1	1931	10,9
1920	8,2	1932	čez 11

Pri povečanju južno-afriške produkcije obstojajo glede držav, ki producirajo zlato, najvažnejše razlike v povišanju kanadske produkcije in v zmanjšanju produkcijskega deleža Združenih držav Severne Amerike

in Avstralije. Primerjanje najvažnejših držav od leta 1913 do 1930; daje naslednjo sliko (v milijonih unčah):

	1913	1930
Transvaal	8,80	10,72
Kanada	0,80	2,11
Avstralija	2,57	0,61
Britanska Indija	0,59	0,36
Rodezija	0,69	0,55
Združene države	4,30	2,23
Rusija	1,28	1,30
Meksika	0,83	0,67

Britanski imperij je danes udeležen pri svetovni produkciji zla'a z več ko 70 procenti. Ta produkcija pa se po močnem dvigu za časa svetovne vojne in pravtako silnem padcu po vojni od l. 1914 dalje zopet stalno dviga.

Za leto 1932 cenijo strokovnjaki svetovno produkcijo zlata na 22.200.000 unč. V letih svetovno-gospodarskega razmaha je ostala produkcija zlata stabilna. Povečanje produkcije za časa krize, je nastalo vsled pritoka obilnih ponudb od strani delovnih moči in vsled odtod izvirajoče posevite produkcijskih stroškov, kar pa je imele za posledico, da se je rentirala tudi eksploatacija tistih zlatih rud, ki vsebujejo le malo odstotkov zlata. Bržkone pa se bodo li posebno ugodni pogoji, ki jih ustvarja danes kriza v produkciji zlata, v par letih zopet poslabšali; vsekakor pa mislimo, da bomo zdaj smeli bodočnost zlate produkcije naposled ugodneje presojati, in to tem bolj, ker obstoja upanje, da se bodo v kratkem začele v Transvalu izrabljati nove žile, ki bodo izravnale proračunani izostanek produkcije v nekaterih, sedaj izčrpanih zlatih revirjih. Poleg tega nudita Kanada, Rusija, ki sta investirali zlasti velike vsote v zlata polja ob reki Leni v Sibiriji in slednjic — pod japonskim vodstvom tudi Mandžurija, velike nade, da se bo njih produkcija povečala. Tudi ni gotovo, da bi bile izčrpane pri pridobivanju zlata vse možnosti tehnične napredka.

Ob koncu najtežje krize, ki jo je keđaj preživljalo svetovno gospodarstvo, so zlate zaloge centralnih bank v splošnem mnogo večje, kakor kadarkoli poprej. Razen s prirastkom produkcije, so te zaloge narasle še z rešitvijo indijskih zakladov in sicer daleč preko ene milijarde nemških mark, tako da znaša danes njihova vrednost več kot 52 milijard nemških mark, dočim je leta 1913. znašala okroglo 20 milijard nemških mark. In ena izmed najvažnejših nalog prihodnje svetovne gospodarske konference bo, da reši vprašanje, kako bi se okristila s temi zlatimi zalogami vsa narodna gospodarstva in kako bi se te zaloge postavile v službo za zopetni dvig gospodarstva. Utre naj se tudi pot novi porazdelitvi zlata, toda le z zrahljanjem span, s katerimi je sedaj povezana mednarodna trgovina. Optimističen pogled v bodočnost preskrbe z zlatom pa bo v svetovni gospodarski konferenci njeno nalogo bistveno olajšal.

V PRAGI ZAHTEVAJO VEČJI UVOZ SVINJ

Za prehrano prebivalstva v Pragi in drugih čeških mestih igrajo veliko vlogo razne zajtrkovalnice in delikatesne trgovine. Velika večina prebivalstva pozna sploh samo mrlo večerjo, vsled česar so cene za prekajeno meso, razne klobasice in šunko za vse češko gospodinjstvo posebno važnosti. Ker pa je v zadnjem času povsod svinjetina narasla v ceni, so napovedali lastniki zajtrkovalnic in delikatesnih trgovin, da bodo morale zvišati cene ali pa se mora dovoliti večji uvoz svinjskega mesa in svinj. Le na ta način je mogoče preprečiti draginjo za te mesne izdelke. Prebivalstvo Prage zahteva zato, da vodi vlada manj agrarno politiko, ker ta vodi samo v draginjo.

Izvršitev sklepov konference v Stresi

Odbor strokovnjakov, ki se je sestavil v smislu sklepov konference v Stresi, je dovršil svoje delo.

Strokovnjaki so soglasno priznali potrebo, da se ustanovi za države srednje Evrope skupen denarni fond, kakor je bilo to zamišljeno v Stresi. Izjavili pa so se proti spojitvi tega fonda s fondom za valorizacijo cereali, ker morata biti po mnenju strokovnjakov to dva posebna fonda. Strokovnjaki so nadalje sklenili, da takoj izdelajo pravila za ta skupen denarni fond. O njegovi višini pa se niso hoteli izjaviti, ker smatrajo, da je o tem še prezgodno govoriti, dokler niso znani temelji, na katerih naj se izvrši gospodarska sanacija srednje Evrope.

Poročilo strokovnjakov bo sedaj predloženo mednarodni gospodarski konferenci v nadaljnjo rešitev.

Malinovec

pristen, naraven, na malo in veliko prodaja lekarna
Dr. G. Picco'i
Ljubljana, Dunaška c. 6

SPORAZUM MED NEMČIJO IN ŠVICO

Po več ko dvomesečnih pogajanjih so bila končno vendarle ugodno zaključena nemško-švicarska gospodarska pogajanja ter je bil sporazum že tudi podpisan. Po tem sporazumu se dovolijo olajšave v deviznem prometu za nemške turiste v Švici in za plačilo švicarskega blaga, izvoženega v Nemčijo. Za celo vrsto švicarskih izvoznih predmetov so bile nemške carine znižane. Švica pa je dovolila raznim nemškim izvoznim predmetom večje kontingente. Sporazum stopi v veljavo dne 17. novembra in traja do 31. III. 1933.

Jajnine zlate naših hranil

KONEC VELIKEGA STRAJKA V LANCASHIRU

Nepričakovano je izbruhnil v predilnicah Lancashira ponovno štrajk, ker delavci niso hoteli pristati na znižanje plač, kakor je bilo dogovorjeno s posredovanjem vlade med zastopniki delojemalcev in delodajalcev. V stavki je bilo okoli 170.000 delavcev. Stavka je trajala točno en teden in v ponedeljek so šli delavci zopet na delo. Stavka se je nehala, ker se ni pri splošnem glasovanju delavcev izjavilo 80% za stavko. Po novem sporazumu se znižajo delavcem plače za 1 šiling in 6½ penice pri enem funtu.

Obiščite avtomatični bulet D A J - D A M

RIUNIONE ADRIATICA SE ŠIRI

Kakor poroča »Frankfurter Zeitung« namerava prevzeti Riunione Adriatica Monakovsko življenjsko zavarovalnico, katere osnovna glavica znaša 2 milijona mark, a je od teh vplačanih samo okoli pol milijona. Vendar pa bi Monakovska življenjska zavarovalnica, ki je bila ustanovljena leta 1922, bo zvišan na 4 milijone mark. Večino novih akcij bi prevzela Riunione Adriatica. Vendar pa bi monakovska življenjska zavarovalnica še naprej samostojno vodila svoje posle. Govori se, da bo Riunione Adriatica prevzela še neko drugo nemško zavarovalnico.

Indeks cen na veliko

Oddelek za gospodarsko proučevanje pri Narodni banki je objavil indeks cen na veliko v mesecu oktobru v primeri z indeksom v prejšnjem mesecu oz. v oktobru l. 1931. Iz teh števk so vidne te spremembe:

	okt. 1932	sept. 1932	okt. 1931
rastlinski proizvodi	58,1	57,7	71,1
živalski proizvodi	58,5	56,8	66,1
mineralni proizvodi	76,8	74,8	73,7
industrijski izdelki	67,5	64,0	69,3
Celotni indeks	63,9	61,8	69,5
Izvozni predmeti	55,5	56,3	68,5
Uvozni predmeti	72,9	68,3	66,2

Potemtakem se je indeks v oktobru dvignil za 2,1 točke, vendar je še v primeri z indeksom v oktobru 1931. manjši za 5,6 točke. Indeks za rastlinske in živalske proizvode se je le malo dvignil, precej več pa za industrijske, namreč za 3,5 točke. Vendar pa industrijski izdelki še niso dosegli cen od oktobra 1931. Le mineralni proizvodi so že prekoračili cene v oktobru 1931. Zelo neugodno je, da se je nerazmerje med cenami za izvozne in uvozne predmete še poostriilo. Dočim je bila v oktobru 1931 razlika v indeksu le za 2,3 točke v korist izvoznih predmetov, je narasla ta v septembru 1932 že na 12,0 v korist uvoznih in se je to nerazmerje povečalo v oktobru 1932 celo na 17,4 točke.

ČESKOSLOVAŠKI NAČRT O KARTELJIH

Od septembra naprej je posebna medministrska strokovna komisija pretresala zakonski načrt o kartelih. Ta komisija je predlagala več sprememb, vsled česar bo zakonski načrt znova predelan. Parlamentu bo predelani zakonski načrt predložen še ta mesec.

Vpisale so se izpremembe in dodatki pri nastopnih firmah:
Sedež: Sv. Jurij ob juž. žel.

Besedilo: Adam Kinel in drug, javna trgovska družba.

Obratni predmet: Trgovina s špecerijskim in manufakturnim blagom ter z deželnimi pridelki.

Izbriše se javni družabnik Jurij Vrečer, trgovski sotrudnik v Celju.

Odelej se glasi firma: Adam Kinel, trgovec v Sv. Juriju ob juž. žel.

Okrožno sodišče v Celju, odd. I., dne 26. oktobra 1932.

Firm. 346/32. — Rg. A II 216/5.

Konkurzi in prisilne poravnave

Razglašen je konkurz o imovini fabrike kandidov »Manac«, d. z. o. z. Konkurni sodnik Avsec, upravnik mase Stojkovič Gojko, pis. ravnatelj v Ljubljani. Prvi zbor upnikov pri sodišču v Ljubljani, soba št. 140, dne 12. novembra 1932 ob 9. Oglasitveni rok do 4. decembra. Ugotovitveni narok dne 10. decembra ob 9.

V konkurzni stvari trgovca Orla Huberta v Šoštanju se bo dne 21. decembra 1932 ob 10. na sodišču v Šoštanju vršila javna dražba velike trgovske in stanovanjske hiše prezadolženca v Šoštanju. Cenilna vrednost hiše 655.070 Din, najnižji ponudek Din 350.000 Din. Plačilo po sporazumu z vknjiženimi upniki.

V zadevi »Sane«, fabrike čokolade v Hočah se določi poseben ugotovitveni narok na dan 17. novembra 1932 ob 10. pri sodišču v Mariboru, soba št. 84.

Potrjeni, oziroma končani, sta poravnavi modistke Hobacher Ane v Mariboru in tvrdke Stegu na Viču.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere. suši. monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. — Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72

Dr. Pirčeva sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Dobava-prodaja

Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 28. novembra t. l. ponudbe glede dobave električnega materiala; do 29. novembra t. l. pa glede dobave 500 kg pisane bombaževine in 150 m² hrastovega lesa.

Direkcija državne železarne Vreš-Majdan sprejema do 30. novembra t. l. ponudbe glede dobave smirkovih plošč.

Direkcija državnega rudnika Zenica sprejema do 6. decembra t. l. ponudbe glede dobave 100 kg dinamozice, raznega elektroinstalacijskega materiala ter glede dobave 2000 komadov belih kremenov za bencinske svetiljke.

Vršile se bodo naslednje ofertne licitacije. Dne 18. novembra t. l. pri Direkciji državnih železnic, strojni oddelek v Sarajevu glede dobave 70 kg ciklona. — Dne 29. novembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave 1000 komadov elementov za telefone. — Dne 29. novembra t. l. pri Upravi smodnišnice v Kamniku glede dobave 30.000 kg žvepla, 35.000 kg parafina, 20.000 kg smole, 10.000 kg bitumena. — Dne 9. decembra t. l. pri Direkciji pomorskega saobračaja v Splitu glede dobave maziva za plovne jedinice; dne 12. decembra t. l. glede dobave motvoza; dne 14. decembra t. l. glede dobave raznega kovinskega materiala; dne 16. decembra t. l. glede dobave barv; dne 19. decembra t. l. glede dobave raznega materiala.

Prodaja lesa. Dne 16. novembra t. l. se bo vršila pri kr. šumski upravi v Lipovljanih ofertna licitacija glede prodaje hrastovih hlodov; dne 17. novembra t. l. pa glede prodaje bukovih hlodov.

(Oglas in pogoji so interesentom na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Oddaja zgradbe municijskega skladišča v Slov. Bistrici se bo vršila potom ofertne licitacije dne 17. novembra t. l. pri inženjerskem oddelku Komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.)

Prodaja starega papirja. Primorska direkcija pošte in telegrafa v Splitu sprejema do 21. novembra t. l. ponudbe glede prodaje preko 20.000 kg starega papirja. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani.)

Dražba nepremičnin in inventarja Dubrovniške električne železnice se bo vršila pri kotarskem sodišču v Dubrovniku dne 12. decembra t. l. Inventar je v povsem dobrem stanju.

Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 11. novembra t. l. ponudbe glede dobave hrastovega lesa. — (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.)

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 11. novembra t. l. ponudbe

glede dobave 800 kg bučnega olja, 600 kg kave, 2000 kg svinjske masti in 3000 kg riža.

Direkcija državnih rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema do 15. novembra t. l. ponudbe glede dobave 3 kondenzatorjev.

Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 21. novembra t. l. ponudbe glede dobave 300 m jamskega kabla, 10.000 kg koruze ter glede dobave žarnic. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.)

Razno

Svetovna produkcija kavčuka. Po ameriških uradnih podatkih je glede produkcije in trgovine s kavčukom Amerika na prvem mestu. Takoj za njo pridejo Velika Britanija, Francija, Kanada in Nemčija. Proizvodnja kavčuka v Združenih državah Severne Amerike je bila cenjena leta 1927 na 1134 milijonov dolarjev. Najboljša odjemalca ameriškega kavčuka sta Kanada in Argentina. Tudi veliki britanska produkcija kavčuka se je zelo razvila, trpi pa precej od kanadske konkurence. Francoska produkcija kavčuka pa se je večinoma omejila na izdelavo pnevmatike.

Železniško-zračni promet v Združenih državah. Med New Yorkom in Los Angelesom obstoji kombiniran železniško-zračni promet, s katerim se je znatno zmanjšala oddaljenost obeh teh velikih mest. Dokler se ni bilo tega kombiniranega prometa, je trajalo potovanje po železnici iz New Yorka v Los Angeles nad stodvajset ur. Sedaj pa traja vse potovanje samo 50 ur.

Dve coni na ulicah. V velemestih je avtomobilski promet že tako narasel, da so avtomobili drug drugemu na potu. Sedaj so v Los Angelesu razdelili najbolj prometne ulice v dve coni, da s tem olajšajo promet. Skozi sredo ulice so potegnili močno belo črto, ki deli obe smeri vožnje. Sredi med to močno belo črto in hodnikom je potegnjena druga tanjša bela črta, ki razdeli del ulice za enosmerno vožnjo v dva dela. V delu, ki je ob hodniku, vozijo samo avtomobili, ki se v ulici ustavijo, v srednjem pasu pa avtomobili, ki se v ulici ne ustavijo. S tem so dosegli, da se je promet znatno olajšal.

Nekaj o metru. Na Dunaju je bila te dni razstava metra. Z njo so hoteli proslaviti iznajdljivost človeka, ki je zmeril najprej na zemlji kos pota in nato na podlagi tega rezultata zmeril velikost zemlje. Poskus zmeriti zemljo in ustvariti enotno mero je že silno star. Že 25 let pred Kristusovim rojstvom je poskusil to Erasthenes in dobil za svoje delo spomenik na mesecu, ker se en krater meseca imenuje po njem. Zmeril je v Egiptu večjo ploskev zemlje in

nato je izračunal, da meri zemeljski obseg 250 tisoč stadijev, to je 40.500 kilometrov. Zmotil se je le malo, ker danes so z najmodernejšimi aparati ugotovili, da meri zemeljski obod 40.076.625 metrov. Sele po odkritju Amerike so nato zopet skušali zmeriti zemljo. Francozi in Holandci so se pri tem merjenju najbolj izkazali in končno je bilo ugotovljeno, da meri zemeljski obod 40.008.032 metrov. Za časa francoske revolucije je bila nato določena kot enota mere desetmilijonski del kvadranta, to je četrtrina ekvatorja. Ta enota je bila meter, ki pa je dejansko za dve desetinki milimetra krajši, kakor bi to odgovarjalo dolžini kvadranta. Prvi meter so v Franciji izdelali v platini, ker ta najmanj podleži vremenskim uplivom. Ta vzor metra je shranjen v Francoski akademiji in po njem so vzele mero vse druge države. Pri nas je bila metrska mera šele pozno uvedena, namreč v letu 1876.

Plačanje davkov s pšenico. Po vesteh iz Rumunije bodo rumunski kmetje v kratkem pozvani, da plačajo davke s pšenico. To novo obdajenje namerava uvesti finančni minister, ki je s svojimi načelniki že proučil tozadevni zakonski načrt. Pšenica bi se uporabila za prehrano vojske. Nekateri predlagajo, da se ta novi davek uporabi tudi za plačilo starih davčnih zastankov.

Češkoslovaška sladkorna fabrika je bila dne 1. novembra slovesno otvorjena v Teheranu; fabrika je zgradila Českomoravska Kolben Djanek za 14 milijonov Kč. V fabriki je nameščenih 50 Čehoslovakov.

»Službeni list« kr. banske uprave Dravske banovine z dne 5. novembra prinaša to vsebino: Oblike žigov za žigosanje meril in merilnih priprav. — Pravila o izpremembi in dopolnitvi pravil o pregledovanju in žigosanju, obliki, sestavi in označevanju tokomerov in o nadzorstvu nad njimi. — Izpremembe pravil o izpremembi in dopolnitvi pravil o pregledovanju in žigosanju, obliki, sestavi in označevanju tokomerov in o nadzorstvu nad njimi. — Izpremembe in dopolnitve v pravilniku o opravljanju državnega srtočnega izpita v stroki kontrole mer in dragocenih kovin. — Predpisi za naprežanje židov. — Ratifikacija konvencije za izboljšanje usode ranjencev in bolnikov v vojskah za vojne in konvencije o postopanju z vojnimi ujetniki, Mehika. — Ratifikacija konvencije za izboljšanje usode ranjencev in bolnikov v vojskah za vojne in konvencije o postopanju z vojnimi ujetniki, Danska. — Ratifikacija zapisnika o prepovedi, da se uporabljajo v vojni dušljivi, strupeni ali podobni plini in bakteriološka sredstva, Norveška. — Ratifikacija mednarodne radiotelegrafske konvencije po Švici in Egiptu. — Razširitev pogodbe o vzajemnem izročanju krivocvov z Veliko Britanijo na Transjordanijo. — Razine objave iz »Službenih novic« in razglase uradov in sodišč.

RUMUNSKA BO ZADOSTILA SVOJIM OBVEZNOSTIM

Rumunski ministrski svet je znova demontiral vesti, ko da bi imela Rumunija namen ustaviti izplačilo kuponov zunanjih posojil. Rumunija se samo prizadeva, da doseže v pogajanjih z banko Banque de Paris et de Pays Bas v Parizu in British Overseas banko v Londonu gotove olajšave za plačevanje anuitet javnih dolgov. O ustavitvi izplačil pa sploh ni bilo govora, temveč, kot rečeno, le o nekaterih olajšavah, in še te bi veljale le za kratko dobo. Po rumunskih poročilih so se francoski in angleški upniki večinoma že izjavili za te olajšave. Tudi pri posojilih Caisse Commune dobo dosežene nekatere olajšave, pa čeprav se je ta dosedaj branila količkaj postaviti.

Trzna poročila

LJUBLJANSKI SOBOTNI TRG

Zadnji sobotni sejm je bil od kupcev zelo dobro obiskan in mestoma celo predobro, da je cena živilom padla. Zlasti velja to za zelje in krompir, ki so ga pripeljali kmetje 75 voz, a je bilo povpraševanja le malo. Posledica tega je bila, da je krompir na debelo padel od 80 na 75 par, zelje pa se je prodajalo tudi glava po 50 par, večinoma pa po 60 do 80 par. Jurčkov in gob je bilo na trgu mnogo, cena še vedno stara, namreč 4—5 Din za merico ali 8 do 10 Din za kg. Kostanja je bilo dovolj in se je prodajal po 2 Din. — Posebno živahno je bilo na perutninskem trgu. Zlasti mnogo se je povpraševalo po piškah, ki so bile od 16 Din dalje par. Jajca pa so se podražila in se prodajo po 1-25 kos ali po 2-25 par.

Cene mesa so bile te: goveje I. 8—10, II. 6—8, III. 5—7. Slanina se je podražila na 15—16, enako tudi mast na 17—18 Din.

CENA MASTI NARASLA

V zadnjem času se opaža stalen dvig cen za svinjsko mast, svinjsko meso in slanino. Dočim se je v letnih mesecih zahtevalo za kg svinjske masti 7 do 10 Din, je dosegla v Zagrebu svinjska mast že ceno 16 do 18 Din za kg. Pa tudi svinjsko meso se je podražilo, ker se je na velikih zunanjih trgih splošno dvignila cena za svinje.

MARIBORSKI SVINJSKI TRG

Na svinjski sejmen dne 4. novembra 1932 je bilo pripeljanih 309 svinj. Cene so bile sledeče: mladi prašiči 5 do 6 tednov stari komad 60—85, 7 do 9 tednov stari 110 do 150, 3 do 4 mesece stari 180—250, 5 do 7 mesecev stari 350—400, 8 do 10 mesecev stari 450—550, 1 leto stari 750—950 Din. 1 kg žive teže 6-50—7, mrtve teže 9—10 dinarjev. Prodanih je bilo 181 svinj.

Narodno gledališče v Ljubljani

Drama.

Začetek ob 20.

Torek, 8. novembra: Zaprtó.

Sreda, 9. novembra: Strast pod brestí.

Red C.

Četrtek, 10. novembra: Marij. Red B.

Petek, 11. novembra: Zaprtó. (Generalka).

Opera.

Začetek ob 20.

Torek, 8. novembra: Zaprtó.

Sreda, 9. novembra: Zaljubljen v tri oranže. Red Sreda.

Četrtek, 10. novembra: Fra Diavolo. Red A.

Petek, 11. novembra: Erika. Proslava 25-letnice umetniškega udejstvovanja Bojana Pečka.

*

Mariborsko gledališče.

Začetek ob 20.

Torek, 8. novembra: Friderika. Red A.

Sreda, 9. novembra: Celjski grofje. Red B.

Celjsko gledališče.

Začetek ob 20.

Petek, 11. novembra: Celjski grofje. Gostovanje mariborskega gledališča.

VELETRGOVINA

A. ŠARABON

V LJUBLJANI

prinoroča specerijsko blago, več vrst žgama, moko ter deželne pridelke, kakor tudi raznovrstno rudninsko vodo

Lastna pražarna za kavo in mlino za dišave z električnim obratom

Telefon šte. 2666
Ceniki na razpolago!

Elektro-inštalacije za razsvetljava

In pogon izvršuje strokovnjaško po zmernih cenah. Specialna delavnica za previjanje elektro motorjev, transformatorjev in auto dinamov. V zalogi vse elektro-material, kakor žarnice in elektro motorji, rabljeni in novi najznamenitejših firm v vsaki količini

FR. PERČINČIČ

Koncesionirano elektro podjetje DOMZALE, nasproti pošte. Elektro-meh. podjetje LJUBLJANA, Gosposvetska 16. Tel. 2371.

L. Mikuš

Ljubljana, Mestni trg 15

Telefon št. 2282

Na malo
Na veliko

Ustanovljeno 1839

Trgovci in industriji!

Trgovski list

se drdoroča za inseriranje!

KLIŠEJE

vseh vrst po fotografijah ali risbah izvršuje najsolidnejše klišarna

ST. DEU

LJUBLJANA
DALMATINOVA 13

Kupujte domače blago!

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek — Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Grosuplje pri Ljubljani